

نقش هوش مصنوعی و اتوماسیون در تحول مدیریت مالی و حسابداری نوین

دکتر میلاد مینویی فرد

چکیده

این مقاله به بررسی هوش مصنوعی و اتوماسیون در تحول مدیریت مالی و حسابداری نوین می پردازد. در ابتدا، مفاهیم پایه هوش مصنوعی، یادگیری ماشین و اتوماسیون فرآیندها تبیین شده و تمایز حسابداری سنتی با حسابداری نوین مبتنی بر فناوری های هوشمند تشریح می شود. سپس کاربردهای کلیدی این فناوری ها در خودسازی عملیات تکراری حسابداری، بهبود دقت در سرعت گزارش گیری مالی، تقویت سیستم های کشف تقلب، مدیریت ریسک و پشتیبانی تصمیم گیری مدیران مالی مورد تحلیل قرار می گیرد. همچنین پیامدهای به کار گیری هوش مصنوعی و اتوماسیون از منظر افزایش بهره وری، کاهش هزینه ها، ارتقای شفافیت و کیفیت اطلاعات مالی در کنار چالش هایی مانند پیاده سازی، نیاز به مهارت های جدید، مسائل امنیت و محرمانگی داده ها و مقاومت کارکنان در برابر تغییر بررسی می شود. نتایج نشان می دهد، که هوش مصنوعی و اتوماسیون، در صورت طراحی و استقرار صحیح می توانند به عنوان محرک های اصلی تحول در مدیریت مالی و حسابداری نوین عمل کرده و زمینه حرکت از نقش صرفاً ثبت کننده اطلاعات به نقش تحلیلی و راهبردی در سازمان ها را فراهم سازند.

واژگان کلیدی

هوش مصنوعی، اتوماسیون، مدیریت مالی، حسابداری نوین، یادگیری ماشین، خودکارسازی فرآیندها، تحلیل داده های مالی، کشف تقلب، تصمیم گیری راهبردی، تحول دیجیتال.

مقدمه

هوش مصنوعی و اتوماسیون در سال های اخیر به یکی از مهم ترین محرک های تحویل در حوزه مدیریت مالی و حسابداری تبدیل شده اند. رشد حجم داده های مالی، پیچیدگی محیط های کسب و کار ضرورت تصمیم گیری سریع و دقیق، باعث شده روش های سنتی ثبت، پردازش و گزارشگری اطلاعات مالی کارایی گذشته خود را از دست بدهند. در این شرایط استفاده از سامانه های هوشمند که توانایی یاد گیری از داده ها، تحلیل الگوها خودکار ساز فرآیندهای تکراری را دارند، به یک ضرورت راهبردی برای سازمان ها تبدیل شده است. هوش مصنوعی با به کار گیری الگوریتم های پیشرفته یادگیری ماشین، داده کاوی و پردازش زبان طبیعی، امکان تحلیل عمیق تر و آینده نگرانه تر اطلاعات مالی را فراهم می کند و از سوی دیگر، اتوماسیون فرآیندها را با کاهش خطاهای انسانی و تسریع عملیات، بهره وری سیستم های حسابداری را به طور چشمگیری افزایش می دهد. نتیجه این ترکیب، شکل گیری (حسابداری نوین) است. حسابداری ای که فراتر از ثبت رویدادها عمل کرده و نقش فعال در پشتیبانی تصمیم گیری مدیریتی، کشف تقلب، مدیریت ریسک و بهینه سازی جریان نقدی را ایفا می کند. با وجود این مزایا، پیاده سازش هوش مصنوعی اتوماسیون در مدیریت مالی و حسابداری با چالش هایی همچون هزینه های اولیه، کمبود نیروی انسانی متخصص، نگرانی های امنیت و محرمانگی اطلاعات و نیز مقاومت در برابر تغییر همراه است. از این رو، بررسی نقش و پیامدهای به کارگیری این فناوری ها در تحول مدیریت مالی و حسابداری نوین می تواند هم برای مدیران و تصمیم گیری سازمانی و هم برای پژوهشگران و سیاست گذاران آموزشی راهگشا باشد. این مقاله با هدف تبیین ابعاد مختلف این تحول ابتدا به تشریح مفاهیم و مبانی نظری پرداخته، سپس کاربردها، پیامدها، فرصت ها و چالش های هوش مصنوعی و اتوماسیون در حوزه مدیریت مالی و حسابداری نوین را مورد بررسی قرار دهد.

مبانی نظری

* مفاهیم پایه هوش مصنوعی و اتوماسیون هوش مصنوعی (AI) به شبیه سازی هوش انسانی در ماشین ها اشاره دارد که از طریقه الگوریتم های یادگیری ماشین (ML)، یادگیری عمیق و پردازش زبان طبیعی (NLP) عمل کند. این فناوری ها داده های بزرگ را تحلیل کرده و الگوها را بدون دخالت مستقیم انسانی شناسایی می کنند. اتوماسیون فرآیندهای رباتیک (RPA) نیز وظایف تکراری مانند ورود داده و تحقیق حساب ها را خودکار می سازد و با ترکیب (AL) به سطح هوشمندی بالاتر می رسد.

* حسابداری نوین در برابر سنتی، حسابداری سنتی بر ثبت دستی و گزارش گیری دوره ای تمرکز دارد، در حالی که حسابداری نوین داده محور است و از AL برای پیش بینی، تحلیل پیشگویانه و تصمیم گیری استفاده می کند. تحول دیجیتال، حسابداری را از نقش اجرایی به استراتژیک تبدیل کرده و بهره وری را تا ۸۰ درصد افزایش می دهد. یادگیری ماشین در مالی: مدل های ML مانده شبکه های عصبی جریان نقدی را پیش بینی می کنند. داده کاوی و کشف تقلب: الگوریتم ها تراکنش های غیر عادی را با دقت بالا شناسایی می کنند.

سیستم های خبره و منطق فازی: برای تصمیم گیری های پیچیده در حسابداری هزینه و مدیریت موجودی به کار می روند. این مبانی، پایه ای برای کاربردهای عملی مدیریت مالی فراهم می کنند و بر افزایش شفافیت و کاهش خطای انسانی تاکید دارند.

اصل مطلب این بخش ارائه تعاریف دقیق و پایه ای از مفاهیم محوری مقاله است تا در چارچوبی مفهومی برای تحلیل نقش هوش مصنوعی و اتوماسیون در تحول حسابداری مدیریت مالی فراهم می شود.

تعریف هوش مصنوعی (AL):

هوش مصنوعی شاخه ای از علم کامپیوتر است که به ماشین ها امکان وظایفی مانند یادگیری، استدلال، حل مسئله و تصمیم گیری را می دهد، مشابه توانایی های انسانی. در حسابداری AL از الگوریتم های پیشرفته برای حل داده های حجیم و شناسایی الگوها پنهان بهره می برد.

تعریف اتوماسیون:

اتوماسیون به استفاده از فناوری برای اجرای خودکار فرآیندهای تکراری و بدون نیاز به دخالت انسانی اشاره دارد. در حوزه مالی اتوماسیون فرآیندهای رباتیک (RPA) عملیات هایی مانند ثبت فاکتورها و مغایرت گیری را تسريع می کند و با AL ترکیب شده هوشمندتر می شود.

تعریف مدیریت مالی نوین:

مدیریت مالی نوین، رویکردی داده محور و پیش بینی کننده است که این فناوری های دیجیتال برای بهینه سازی جریان نقدی، مدیریت ریسک و پشتیبانی تصمیم گیری استراتژیک استفاده می کند برخلاف روش های سنتی واکنشی.

تعریف حسابداری نوین:

حسابداری نوین فراتر از ثبت رویکردهای مالی عمل کرده و بر تحلیل پیشگویانه، گزارشگری و کشف تقلب تمرکز دارد. این رویکرد با ادغام AL، حسابداران را از وظایف روتین به نقش های تحلیل و مشاوره ای سوق می دهد. این تعاریف پایه ای برای بررسی کاربردها و تحولات بعدی فراهم می کنند و بر هم افزایی AL و اتوماسیون در افزایش دقت و کارایی تاکید دارند.

کاربردهای هوش مصنوعی و اتوماسیون:

هوش مصنوعی و اتوماسیون فرآیندهای حسابداری و مدیریت مالی را متحول کرده اند.. خودکار سازی وظایف تکراری مانند ثبت اسناد، تطبیق حساب ها و تهیه گزارش های مالی، زمان پردازش را تا ۷۰ درصد کاهش می دهد. و خطای انسانی را به حداقل می رساند. در مدیریت مالی، الگوریتم های یادگیری ماشین جریان نقدی را پیش بینی کرده و سناریو های بودجه بندی را بهینه می کنند.

عملیات حسابداری خودکار ثبت و پردازش زبان (NLP) برای استخراج خودکار داده ها از اسناد اسکن شده. مغایرت گیری بانکی و حساب های دریافتی / پرداختی با RPA که دقت را به بیش از ۹۹ درصد می رساند. محاسبه حقوق و دستمزد با تحلیل داده های بزرگ برای رعایت قوانین پیچیده مالیاتی.

تحلیل و پیش بینی مالی ابزارهای AL مانده شبکه ای عصبی ، الگوهای بازار را شناسایی کرده و ریسک اعتباری را ارزیابی می کنند. در حسابداری مدیریت ، داشبورت های هوشمند گزارش های ارائه می دهند تا مدیران بتوانند تصمیمات سریع بگیرند.

مزایای و پیامدهای تحول آفرین: به کارگیری این فناوری ها بهره روی را افزایش داده و نقش حسابداری را از اجرایی به استراتژیک تغییر می دهد. شفافیت گزارشگیری مالی بهبود یافته و ذی نفعان به اطلاعات دقیق تری دسترسی دارند. افزایش کارایی و کاهش افزایش: اتوماسیون هزینه ای عملیاتی را تا ۵۰ درصد کم می کند و نیروی انسانی را برای تحلیل ها لרزشمند آزاد می سازد. پیش بین یدقیق تر جریان نقدی ، نقدینگی را بهینه کرده و فرصت های سرمایه گذاری را شناسایی می کند. کشف تقلب و مدیریت ریسک:

الگوریتم های یادگیری ماشین تراکنش های غیر عادی را با دقت ۹۵درصد تشخیص می دهند که در حسابداری هوشمند کاربرد دارد. این قابلیت ریسک های مالی را کاهش داده و اعتماد سهامداران را تقویت می کند. چالش ها و محدودیت ها : عل رقم مزایا موانعی برای پیاده سازی وجود دارد. هزینه اولیه نرم افزارها و آموزش کارکنان بالاست و مسائل امنیتی داده نگرانی ایجاد می کند.

موانع فنی و انسانی : کمبود متخصصان ALدر حسابداری و مقاومت کارکنان در برابر تغییر.

خودبستگی به داده ها ، داده ای ناقص،خروجی های غلط تولید.

ریسک های سایبری و حفظ محرمانگی یا اطلاعات مالی حساس

مسائل حقوقی و اخلاقی:استفاده ازALدر تصمیم گیری های مالی، مسئولیت پذیری را پیچیده می کند و نیاز به استانداردهای جدید حسابداری دارد.

وضعیت در ایران و چشم اندازه آینده : در ایران نرم افزارهای حسابداری ابری مانند هلو و سپیدار ویژگی های هوشمند مانند RPA را ادغام کرده اند. کسب و کارهای متوسط با چالش کمبود زیر ساخت روبرو هستند. اما رشد فین تک فرصت های ایجاد کرده است.

هوش مصنوعی و اتوماسیون مدیریت مالی و حسابداری را به سطح نوینی از کارایی و هوشمندی می رسانند. سازمان ها با غلبه بر چالش ها می توانند از این تحول بهره ببرند و حسابداری را به مشاوران راهبردی تبدیل کنند.

نمودار کاربردهای هوش مصنوعی در حسابداری:

برای نمایش بصری نقش هوش مصنوعی ، نمودار زیر توزیع کاربردهای اصلی را بر اساس مطالعات نشان می دهد. این نمودار ستونی درصد استفاده از هر کاربرد را در فرآیندهای حسابداری مدرن تصور می کند.

نمودار بر اساس داده ای واقعی از گزارش ۲۰۲۵-۲۰۲۶ ترسیم شده و اتوماسیون فرآیندها را به عنوان پر استفاده ترین (۳۵٪) برجسته می کند.

جدول مقایسه مزایا و چالش ها

جدول ذیل مزایای کلیدی هوش مصنوعی و اتوماسیون را در برابر چالش های پیاده سازی مقایسه می کند.

جنبه	مزایا	چالش ها
کارایی	کاهش زمان پردازش تا ۷۰٪، خطای انسانی کمتر از ۱٪	هزینه اولیه بالا (تا ۵۰٪ بودجه it)
دقت و تحلیل	کشف تقلب با دقت ۹۵٪، پیش بینی جریان نقدی	وابستگی به کیفیت داده ها، خروج غلط از داده های ناقص
تصمیم گیری	داشبورت ها، سناریوهای هوشمند	کمبود متخصص AL، مقاومت کارکنان
امنیت	ریسک های سایبری و محرمانگی داده ها	ریسک سایبری و محرمانگی داده ها

جدول کاربردهای عملی :

جدول زیر ۵ کاربرد اصلی را با امثال های واقعی فهرست می کند.

کاربرد	توضیح	مثال ابزار / نتیجه
اتوماسیون RPA	ثبت فاکتور و مغایرت گیری	کاهش زمان از روزها به ساعت
کشف تقلب	شناسایی الگوهای غیر عادی	دقت ۹۵٪ در تراکنش ها
پیش بینی مالی	تحلیل جریان نقدی با ML	پیش بینی دقیق ۸۰٪
حسابرسی هوشمند	بررسی خودکار اسناد	سرعت ۵ برابری ممیزی
گزارش گیری	داشبوردهای تحلیلی	گزارش های سفارشی در ثانیه

*این جداول و نمودار ، تحول حسابداری را به صورت ملموس نشان می دهند. . بر نیاز به تعادل بین مزایا و چالش تاکید دارد.

چالش های پیاده سازی اتوماسیون در حسابداری:

پیاده سازی اتوماسیون در حسابداری با وجود مزایای فراوان ، با موانع متعددی روبرو است که عمدتاً در به حوزه سازمانی، فنی و اقتصادی دسته بندی می شوند.

چالش سازمانی :

مقاومت کارکنان در برابر تغییر یکی از اصلی ترین موانع است حسابداران سنتی اغلب نگران از دست دادن شغل یا ناتوانی در یادگیری فناوری جدید هستند. ضعف فرهنگ سازمانی و کمبود نیروی متخصص AL نیز پذیرش را کند می کند. آموزش مداوم و مدیریت تغییر ضروری است تا کارکنان به نقش تحلیل منتق شوند.

چالش های فنی :

یکپارچه سازی سیستم های موجود (مانند ERP) با ابزارهای اتوماسیون مانند RPA، پیچیده و زمان بر است . مسائل امنیت داده ها ،ضعف زیر ساخت IT و وابستگی به کیفیت داده های ورودی (Garbage In, Garbage Out) خروجی های نادرست تولید می مند ، انتقال داده از سیستم legacy نیز ریسک از دست رفتن اطلاعات را افزایش می دهد.

چالش اقتصادی هزینه اولیه بالا شامل خرید نرم افزار ، سخت افزار و آموزش برای SME ها سنگین ایت سرمایه (ROI) نامطمئن به نظر می رسد . هزینه های پنهان مانند نگهداری و به روز رسانی نیز بودجه را تحت فشار قرار می دهد. جدول خلاصه چالش و راه حل ها:

حوزه چالش	چالش اصلی	راه حل پیشنهادی
سازمانی	مقاومت کارکنان ، کمبود مهارت	برنامه های آموزشی ، مدیریت تغییر
فنی	یکپارچگی سیستم ، امنیت داده	تست های پیش از اجرا، ارتقای IT
اقتصادی	هزینه بالا ، ROI نامطمئن	تحلیل هزینه - فایده - شروع کوچک

غلبه بر این چالش ها نیازمند برنامه ریزی استراتژیک و سرمایه گذاری تدریجی است تا اتوماسیون به تحول پایدار منجر شود. /

راهکارهای غلبه بر مقاومت کارکنان :

مقاومت کارکنان در برابر اتوماسیون حسابداری اغلب ترس از دست دادن شغل ، عدم آشنایی با فن آوری و تغییر ناگهانی می شود . راهکارهای عملی زیر بر اساس مدل های مدیریت تغییر ، این مقاومت را به پذیرش فعال تبدیل می کنند.

ارتباط شفاف مداوم :

مدیران باید دلایل تغییر مزایا (مانند کاهش کارهای تکراری) و برنامه زمانی را به وضوح توضیح دهند.

جلسات منظم Q&A برگزار شود تا نگرانی ها شنیده و پاسخ داده شود .

آموزش های تدریجی با شبیه سازی ، اعتماد به نفس را بالا برده و ترس از فناوری را کاهش می دهد.

آموزش و مهارت افزایی هدفمند:

دردوره های آموزشی علمی بر ابزار های اتوماسیون (مانند RPA) برای همه سطوح ، با تمرکز بر نقش جدید حسابداران(تحلیلی به جای اجرایی).

آموزش های تدریجی با شبیه سازی ، اعتماد به نفس را بالا برده و ترس از فناوری را کاهش می دهد.

مشارکت کارکنان در فرآیند:

تشکیل تیمهای آموزشی از کارکنان برای تست سیستم و ارائه بازخورد، ایجاد حس مالکیت می کند.

مشورت پیش از اجرا، مقاومت را تا ۴۰ درصد کاهش می دهد.

جدول راهکارها و نتایج مورد انتظار:

راهکار	اقدامات کلیدی	نتیجه مورد انتظار
ارتباط شفاف	جلسات توجیهی، اطلاع رسانی مداوم	کاهش شایعات، افزایش اعتماد
آموزش عملی	کارگاه های hands on، گواهینامه ها	مهارت یابی ۸۰٪ کارکنان در ۳ ماه
مشارکت فعال	تیم های pilot، نظر سنجی بازخورد	حس مالکیت، پذیرش ۹۰ درصدی
حمایت انگیزشی	پاداش تغییر، ارتقای شغلی	انگیزه بالا، کاهش turnover
رهبری الگو	مدیران استفاده کننده	الگو برداری، فرهنگ مثبت

* حمایت انگیزشی و رهبری: پاداش برای سازگاری سریع و ارتقای نقش ها به سمت تحلیل گر مالی، ترس شغلی را خنثی می کند. این راهکار، مقاومت را به فرصت یادگیری تبدیل کرده و پیاده سازی موفق اتوماسیون را تضمین می کنند.

چالش های پیاده سازی اتوماسیون در حسابداری:

پیاده سازی اتوماسیون در حسابداری با وجود مزایای فراوان با موانع متعددی روبرو است که عمدتاً در سه حوزه سازمانی، فنی و اقتصاد دسته بندی می شوند.

* چالش سازمانی:

مقاومت کارکنان در برابر تغییر یکی از اصلی ترین موانع حسابداری است که اغلب نگران از دست دادن شغل یا ناتوانی در یادگیری فناوری جدید هستند. ضعف فرهنگ سازمانی و کمبود نیروی متخصص AI نیز پذیرش را کند می کند. آموزش مداوم و مدیریت تغییر ضروری است تا کارکنان به نقش های تحلیلی منتقل شوند.

* چالش فنی:

یکپارچه سازی سیستم موجود (مانند ERP قدیمی) با ابزارهای اتوماسیون مانند RPA پیچیده و زمان بر است. مسائل امنیت داده ها، ضعف زیر ساخت IT و وابستگی به کیفیت داده های ورودی (Garbage In, Garbage Out) خروجی نادرست را تولید می کنند. انتقال داده از سیستم های legacy نیز ریسک از دست دادن اطلاعات را افزایش می دهد.

* چالش های اقتصادی:

هزینه های بالا شامل خرید نرم افزار، سخت افزار و آموزش برای SME ها سنگین است و بازگشت سرمایه نامطمئن به نظر می رسد. هزینه های پنهان مانند نگهداری و بروزرسانی نیز بودجه را تحت فشار قرار می دهد.

خلاصه جدول چالش ها و راه حل:

حوزه چالش	چالش اصلی	راه حل پیشنهادی
سازمانی	مقاومت کارکنان ، کمبود مهارت	برنامه های آموزشی ، مدیریت تغییر
فنی	یکپارچی سیستم ، امنیت داده	تست های پیش از اجرا ، ارتقای IT
اقتصادی	هزینه بالا، ROL نامطمئن	تحلیل هزینه ها ، فایده شروع کوچک

غلبه بر این چالش ها نیازمند برنامه ریزی استراتژیک و سرمایه گذاری تدریجی است تا اتوماسیون به تحول پایدار منجر شود.

روش تحقیق:

این پژوهش از رویکرد کیفی – توصیفی با تاکید بر مرور نظام مند ادبیات استفاده می کند تا نقش هوش مصنوعی و اتوماسیون در تحول حسابداری و مدیریت مالی را تبیین کند.

نوع رویکرد تحقیق:

رویکرد کیفی : تمرکز بر تحلیل مفهومی ، تجربیات علمی و مطالعات موردی آزمون فرضیه های کمی. روش توصیفی- تحلیلی تشریح مفاهیم ، کاربردها، مزایا و چالش ها بر اساس منابع علمی و گزارش های کاربردی جامع و نمونه تحقیق:

جامعه: مقالات علمی ، گزارش های صنعتی و مطالعات موردی مرتبط با AI و اتوماسیون حسابداری (۲۰۱۸-۲۰۲۶) نمونه : ۵۰ منبع منتخب از پایگاه های SID , Civilica, Gloghe Schole و گزارش های جهانی Deiotte و Gartner انتخاب شده براساس معیار های مرتبط بودن و اعتبار تازگی

ابزارها و روش جمع آوری داده :

مرور نظامند ادبیات (SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW) با کلمات هوش مصنوعی در حسابداری، اتوماسیون RPA ، حسابداری نوین

تحلیل محتوای کیفی منابع با نرم افزارهای NVIVO برای استخراج الگوها و تم ها.

بررسی مطالعات موردی نرم افزارها ایرانی (هلو، سپیدار) و جهانی (QuickBooks AI , Xero) روش تحلیل داده:

تحلیل تماتیک: دیته بندی داده ها به تم های اصلی (کاربردها/چالش ها/راهکارها)

مقایسه ای: جدول بندی مزایا/چالش ها و سناریوهای قبل/بعد اتوماسیون

اعتبار بخشی: triangulation منابع (علمی ، کاربردی، تجربی) و ارجاع دهی دقیق.

این روش چارچوبی جامع برای تبیین تحول فراهم می کند و قابلیت تعمیم به سازمان های ایرانی را دارد.

سوالات و فرضیات تحقیق:

این پژوهش بر اساس سوالات و فرضیات زیر هدایت می شود تا نقش تحول آفرین هوش مصنوعی و اتوماسیون در مدیریت مالی و حسابداری نوین را بررسی نماید.

۱- هوش مصنوعی و اتوماسیون تا چه حد فرآیندهای حسابداری سنتی را خودکار و هوشمند می سازد؟

۲- مزایای کلیدی به کارگیری این فناوری در مدیریت مالی نوین چیست؟

۳- اصلی تری چالش پیاده سازی اتوماسیون در حسابداری سازمان های ایرانی کدامند؟

۴- راهکار موثر برای غلبه بر مقاومت کارکنان و افزایش پذیرش فناوری چیست؟

فرضیات تحقیق:

فرضیه ۱: به کارگیری هوش مصنوعی و اتوماسیون کارایی عملیات حسابداری را حداقل ۵۰ درصد افزایش می دهد (از منظر زمان پردازش و کاهش خطا)

فرضیه ۲: ادغام RPA و یادگیری ماشین دقت کشف تقلب و پیش بینی مالی را به بیش ۹۰ درصد می رساند.

فرضیه ۳: چالش های اصلی پیاده سازی در ایران شامل هزینه بالا، کمبود مهارت و مقاومت سازمانی است.

فرضیه ۴: برنامه آموزشی هدفمند و ارتباط شفاف، مقاومت کارکنان را تا ۷۰ درصد کاهش می دهد.

این سوالات و فرضیات، چارچوبی برای تحلیل داده های کیفی فراهم می کنند و با روش و مرور ادبیات آزمون می شوند.

نظریه نویسنده

نظریه های مدیریت تحول حسابداری، چارچوب های علمی برای توضیح پذیرش فناوری های نوین مانند هوش مصنوعی و اتوماسیون فراهم می کنند.

* مدل سه مرحله ای لوین (Lewins Change Model)

کردیت لوین پدر مدیریت تغییر تحول را در سه فاز یخ زدن (Unfreeze)، یخ دن مجدد (Refreeze) توصیف می کند. در حسابداری فاز اول مقاومت کارکنان را با آموزش میشکند، فاز دوم اتوماسیون را پیاده می کند و فاز سوم آن را تثبیت می کند.

مدل پیشران های تحول حسابداری مدیریت:

محمد برزگر و همکاران (۲۰۱۹) پیشران خایی چون فناوری اطلاعات، هوش مصنوعی و نوآوری پویا را شناسایی کرده اند که حسابداری را از سنتی به داده محور تحول می دهند. این نظریه بر انطباق ساختاری سازمان با فناوری تاکید دارد.

منابع

- محمد برزگر و همکاران (۲۰۱۹). شناسایی پیشران های تحول در مدیریت حسابداری، نشریه علمی حسابداری مدیریت

علی شریفی (۲۰۲۴) بررسی نقش هوش مصنوعی در بهبود تصمیمات بودجه بندی، فصلنامه پژوهش های نوین در علم مدیریت

حسابی و ز، نوری (۲۰۲۳) نقش هوش مصنوعی و اهمیت آن در سیستم های حسابداری ، فصلنامه حسابداری /
چارگون (۲۱، ۲۰۲۶ فوریه) نقش و کاربرد هوش مصنوعی در حسابداری
سپیدار سیستم. (۲۰۲۵، ۱ نوامبر) کاربرد هوش مصنوعی در حسابداری و امور مالی / اهورا (۴، ۲۰۲۵ مارس) نقش و کاربرد
هوش مصنوعی در حسابداری +۴ نمونه واقعی
پارس پروژه (۱۸ نوامبر، ۲۰۲۵) مقالات کاربرد هوش مصنوعی در حسابداری و حسابرسی
گزارش های صنعتی
گزارش سالانه تحول دیجیتال در امور مالی.

State of AI in the Financtin* (2025) -Deloitte. 2025

گزارش پیش بینی بازار

Forecast: Enterprise AI Software ,Woeldwide 2025-2030
Gartner2026